

Aquella fotografia, petit homenatge a Antonio Amador, per Pau Vinyes i Roig

Pau Vinyes i Roig, historiador.

Arran del treball bibliogràfic sobre el fotògraf sarrianenc Josep Maria Sagarra i Plana (1885-1959), realitzat conjuntament amb l'historiador i museòleg Daniel Venteo, vam anar triant les imatges que han de compondre el llibre. Essent qui escriu aquestes línies andreuenc vaig interessar-me per les imatges que feien referència a Sant Andreu de Palomar. En una d'elles, surt una comitiva fúnebre darrere un cotxe de morts pel tram del carrer Gran conegut antigament com a Major, just per davant de l'antiga merceria La Azucena -edifici enderrocat arran de les obres del metro a Sant Andreu i propietat de la família del fotògraf Antoni Arissa i Asmarats (1900-1980). Entre les autoritats del seguici hi sobresurten Jaume Aiguader i Miró (1882-1943), alcalde de Barcelona, i Miquel Ollé i Jové (1894-1976.), regidor del Districte Novè -actual Districte de Sant Andreu. La fotografia fou captada des de la cruïlla dels carrers Gran i Sant Adrià, el 27 d'octubre de 1933, a quarts de cinc de la tarda. En la fitxa descriptiva de l'Arxiu Nacional de Catalunya -ens públic que custòdia part del fons del fotògraf Sagarra-, a més de les dades tècniques, esmenta: "Un automòbil amb les despulles del periodista Antoni Amador, cobertes de flors, seguit per un seguici fúnebre, al barri de Sant Andreu, a Barcelona." A partir d'aquí vaig iniciar una recerca per la xarxa (som en temps de confinament i la mobilitat està força restringida) per tal d'esbrinar qui era aquell periodista que duien a soterrar.

Qui era Antonio Amador?

Per tal de poder compondre un mínim esbós biogràfic d'Antonio Amador he hagut de recórrer a la premsa de l'època i a un bon article publicat en tres capítols al *Diari de Menorca*, el juny de 2015, per l'historiador menorquí Josep Portella Coll. Cal precisar que hi ha poques dades sobre l'Amador i una suposada fotografia d'ell de petit localitzada fins al moment. Així doncs, en aquest article no hi trobareu cap imatge d'ell d'adult, només el cotxe fúnebre camí del Cementiri del Poblenou -també conegut com Nou

L'Antonio Amador Obón va néixer a Sant Vicenç de Sarrià el 1896, aleshores municipi independent -l'any vinent farà cent anys de l'annexió a la ciutat de Barcelona. Sarrianenc com el fotògraf de la fotografia en qüestió -potser es van conèixer en vida i d'aquí que anés a retratar la comitiva fúnebre? Tal com explica el tot just ara esmentat historiador menorquí:

Neix en una casa humil i s'educa en l'Escola Moderna de Ferrer i Guàrdia i, jove, entra en el món del periodisme, primer com a corrector de proves i posteriorment com a redactor i articulista. Braulio Solsona, escriptor i periodista republicà, que durant la guerra serà governador civil de València i viurà l'exili a França, coincideix amb Amador durant els anys 10 en la impremta *Solidaridad Obrera* del carrer de l'Est, el recorda: «Era menudo, nervioso, desaliñado en el vestir, de palabra viva y rotundo, exaltado hasta la violencia, y de una infantilidad simpática». [Solsona, B. «El Luchador», 3/11/1933]. En aquests anys juvenils, la colla d'Amador viu la vida entre la impremta, la lluita sindical i les tavernes de les drassanes de la capital (*Diari de Menorca*, 12 de juny de 2015).

I segueix amb un text de l'historiador Paco Ignacio Taibo (1924-2008) sobre el periodista:

Antonio Amador, La Pulga, quizá el mejor periodista en aquella ciudad enloquecida, engañosa y sanguinolenta, buitre de la verdad, caballero del Santo Grial de la información, vagaba por el puerto, preguntando aquí y allá. Más tarde su errabundo movimiento lo hubo de llevar hasta las redacciones de algunos diarios, donde con cautela realizó sus propias averiguaciones...» [Francisco Taibo. «La bicicleta de Leonardo». Pàg.112]. A Amador li deien El Pulga perquè alçava només 1,52 m. Taibo, en una novel·la on mescla realitat i ficció, ens el mostra: «Dormía con putas amigas suyas, en pensiones de mala muerte, cambiando de colchón noche a noche y heredando los piojos que el último cliente le dejaba, acunando niños llorones y solitarios de sus amigas, bebiendo café con leche en los amaneceres en bares de la esquina y tenía un empleo miserable en *El Progreso*, un empleo por el que cobraba medio sueldo y lo obligaba a firmar con seudónimo (...) Antonio Amador era pues, una especie de

ave de mal agüero herida (...). Tecleaba de pie, con la máquina de escribir elevada en el escritorio sobre dos tomos de una enciclopedia, apoyado en la pared y con el chaleco abierto, poco más que dejando ver el revólver Star de siete tiros calibre 32 [Taibo. "La bicicleta de Leonardo", pàgines 98 i 99] (*Diari de Menorca*, 12 de juny de 2015).

Periodista bregat en temes foscos

L'any 1917 el trobem com a redactor als periòdics *El País*, *El Luchador* i *El Pograma*, realitzant articles punyents i crítics amb la realitat social i política del moment. És l'època negra del pistolerisme a Barcelona i voltants. De la lluita aferrissada del sindicat únic i el sindicat groc, aquest darrer finançat per la patronal. De vagues obreres com la de La Canadenca, en la qual es va aconseguir la jornada de vuit hores. De mica en mica els obrers anaven aconseguint algunes millores laborals, però encara molt minses i insuficients. Els grans oligarques de la burgesia catalana van fer mans i mànigues per a aturar el moviment anarquista. En aquells temps la CNT era el sindicat majoritari i amb més força de tot Catalunya. Arran dels seus articles i la seva participació en les revoltes obreres serà empresonat. Segons el seu bon amic Brauli Solsona, es comptabilitzen 21 processos oberts contra Antoni Amador tot just fets els 18 anys. Josep Portella ens fa saber en l'article del *Diari de Menorca*:

No ho he pogut documentar. La primera notícia d'un període a la garjola és del setembre de 1917, quan és detingut i tancat per un delictes d'opinió. Sembla que en aquesta estada, el doctor Heredia, que atenia als presos a compte de la CNT, ja li diagnostica una tuberculosi en estat avançat i poques esperances de vida (*Diari de Menorca*, 12 de juny de 2015).

El seu estat de salut és força precari. Viu del periodisme, amb sous baixos i de mal viure en els àpats, quasi sempre de taverna i sol. Ens el podem imaginar -és una suposició de qui escriu l'article no confirmada, que quedi clar!- com a aquells periodistes mal vestits i amb gavardina i barret, fumant a tort i a dret, mal alimentats, de les pel·lícules de gàngsters de Hollywood.

Se l'acusa de la participació en l'atemptat que costà la vida a Manuel Bravo Portillo (1876-1919). Portillo era un policia nascut a les illes Marianes i destinat a la ciutat Comtal el 1909. En temps de la Primera Guerra Mundial treballava com espia per al govern alemany. Policia sense escrúpols alhora de fer servir els seus mètodes policials i interrogatoris. El 1918, se'l veu implicat en la mort violenta de Josep Albert Barret (1865-1918), industrial català que fabricava material de guerra per als aliats. Tot i ser denunciat i processat i desposseït del càrrec Bravo Portillo va continuar en llibertat i a sou de la patronal. Exercint feines per al capità general de Catalunya, Joaquin Milans del Bosch (1854-1936), com per exemple promovent i realitzant atemptats contra sindicalistes. Al *Diccionari Biogràfic de la Real Academia Española de Historia*, en la biografia de Barret, realitzada per Fernando Rodríguez de la Torre, s'hi fa constar:

Este asesinato causó una fuerte impresión en toda Barcelona, en tanto por la responsabilidad de Barret como por la alevosía del crimen. Las autoridades lo atribuyeron a los sindicalistas obreros, pero estos lo negaron categóricamente, acusando a un grup de agentes alemanes concentrados en Barcelona con el objeto de perturbar la poducción de los Industriales que trabajaban para las potencias aliadas. Incluso el *Diccionari Biogràfic* (1966) (es refereix al *Diccionari Biogràfic* de Santiago Albertí) llegó a decir que este grupo de agentes se encontraba amparado en sus actividades por un policia llamado Bravo Portillo, aunque, en la realidad nada se pudo demostrar i el crimen quedo impune.

Sembla que la detenció d'Amador Obón és deguda a la falsa denúncia d'un policia amb la finalitat d'intimidat a un periodista massa incòmode per les autoritats de l'època. Serà posat en llibertat sota una fiança de 2000 pessetes, gràcies, en part, a la campanya pel seu alliberament que realitza el polític radical Alejandro Lerroux.

Entre 1917 i 1923, Barcelona viu un temps convuls on les pistoles són les mestresses del context històric. Molts obrers sindicalistes són assassinats, entre ells Salvador Seguí de la CNT i l'advocat laboralista Francesc Layret. Els empresaris catalans davant l'alarmisme de la situació aconsegueixen que sigui anomenat com a governador civil de Barcelona Severiano Martínez Anido (1862-1938), un militar

d'origen gallec i de la vella escola, amb un tarannà ultraconservador i amb fama de repressor dels moviments socials. A ell se li atribueix la famosa frase "Hay que llenar Cataluña de lo peor que tenga España", dirigida al dictador Primo de Rivera. Amb l'arribada de Martínez Aido s'iniciarà un procés de detencions de líders sindicals anarquistes i de personalitats progressistes. Recolzat en la tasca repressora pel general Miguel Arlegui y Bayonés (1858-1924), en aquells moments cap de la Direcció General de Seguretat de Barcelona. Tots dos van ser els artífexs de la sanguinària llei de fugues, amb la qual es podien desfer a cop de trets de pistola de persones detingudes amb l'excusa que "havien fugit". La llei va ser utilitzada sobretot entre els anys 1920 i 1923.

El desembre de 1920 seran detinguts 36 anarquistes i l'advocat sindicalista Lluís Companys i Jover (1882-1940), amb el pretext de ser els instigadors de les vagues i revoltes obreres. Seran conduïts i empresonats al penal de La Mola, a Maó (Menorca). Entre els detinguts Antonio Amador Obón. Josep Portella en el seu segon article sobre el periodista anarquista ens diu:

El dia 1 de desembre, Antoni Amador entra a la Mola. Ja no sortirà fins al 8 de maig de 1922 (...). Ell no era, ni de noves, el més conegut dels deportats. En l'embarcada hi trobarem Lluís Companys, Salvador Seguí (a) El noi del sucre, o Martí Barrera, son pare d'Heribert Barrera, que llavors té només 3 anys. L'arribada dels anarquistes a Maó és un esdeveniment a la ciutat. La presència dels presos a la Mola serà present en la vida ciutadana, tot i que no hi pugui haver cap contacte amb ells (*Diari de Menorca*, 19 de juny de 2015).

Per sort, en arribar a la Mola, hi trobaran el coronel José Illán Salmerón com a responsable de la presó. Militar d'ideologia liberal i amic personal del menorquí Vicenç Guarner i Vivancos (1893-1981), militar com ell i cap de l'Ordre Públic de la Generalitat republicana. Rebran els empresonats un bon tracte dins de les dificultats de manca de llibertat i podran organitzar-se en aquell complex de forma satisfactòria, atenint-nos a altres centres penitenciaris de l'Estat espanyol en aquella època. Rebran la correspondència i podran llegir la premsa amb la finalitat de poder estar assabentats de tot el que succeïa a Barcelona. Per a molts dels empresonats era preferible estar tancats que vivint a la ciutat del pistolisme. Molts van sol·licitar en ser alliberats el trasllat a ciutats davant del que ells suposaven una mort segura si tornaven a Barcelona. L'historiador menorquí Portella diu: "A pesar de la prohibició, potser per la lassitud de les mesures de vigilància, s'aconsegueixen treure de la Mola informacions i articles que arribaven a la premsa llibertària" (*Diari de Menorca*, 19 de juny de 2015).

Per a Amador Obón sabent a través de la seva curta novel·la "Los poscritos" -manuscrit amb clares referències al seu captiveri menorquí- que els dies de més ansietat eren els de la rebuda del correu. A voltes el correu no arribava per culpa de la mala mar, ja que els vaixells quedaven reclosos en alta mar fins que els temps amainava o bé en el cas de no rebre cap notícia de familiars i amics. El primer a ser posat en llibertat fou Lluís Companys, pel fet de ser elegit diputat a Corts pel districte de Sabadell i restar amb immunitat parlamentària. Des de Barcelona i Catalunya estant s'inicia una campanya de solidaritat amb els presos i se'n demana la seva posada en llibertat. L'abril de 1922 seran alliberats els presos que no tinguessin causes pendents amb la justícia. No serà el cas d'Antonio Amador, qui encara manté diligències penals amb la judicatura espanyola. Malgrat l'empresonament, Antonio Amador té paraules d'agraïment envers els treballadors menorquins del penal de La Mola. Amador escriurà unes ratlles al diari *La Voz de Menorca* l'abril d'aquell any:

Las demostraciones de espontánea solidaridad y simpatía que fueron objeto por parte del proletariado de Menorca y especialmente de los trabajadores de Mahón, han de compensarles, y se consideran compensados diez y seis meses de prisión. Esa solidaridad y la simpatía que nos han prestado y demostrado, son un alto estímulo para ocupar de nuevo el puesto que cada uno tenga señalado en la lucha. (...) Trabajadores de Mahón: habeis sido los primeros en manifestar después de la represión e inmediatamente restablecidas las garantías, vuestro espíritu y vuestra conciencia de clase. Por ello, por haber cumplido con un sagrado deber, merecéis bien la organización obrera. Tenednos presentes en vuestros corazones, que los compañeros libertados y los quedamos presos, sabremos corresponder con la misma liberalidad de sentimientos." (*La Voz de*

Alliberat i retorn a Barcelona

El 8 de maig sortirà de La Mola conjuntament amb els companys Josep Vidal i Josep Caracena. Són els darrers presos polítics que quedaven a Menorca. Tanmateix, aquells dies de llibertat seran un miratge, ja que a finals d'aquell mes serà traslladat a Madrid per a ser jutjat de nou per un article publicat al diari *El País*. El Sindicat de Periodistes es mobilitzarà i en demanarà la seva immediata posada en llibertat, aconseguint que sigui alliberat el 16 de juliol de 1922. Poc temps després serà detingut de nou i posat en llibertat al cap de pocs temps. El seu entrar i sortir de presidi en aquells anys serà un fet constant. El setembre de 1922, tornarà a Menorca acompanyant Salvador Seguí, líder sindicalista de la CNT, amb qui farà una gira per l'illa tot pregonant l'ideal anarquista. De nou el setembre de 1923 és detingut a Madrid i acusat d'instigar la revolta vaguista i és empresonat a la presó Model de Barcelona per pocs dies.

Es té constància que l'any 1922 tenia plaça com a treballador a l'Ajuntament de Barcelona, tal com ho descriu el periòdic republicà *El Diluvio*:

El periodismo ha sido siempre, en la mayoría de casos, una profesión que no da para vivir, y, como tantos otros proletarios de la pluma, nuestro compañero Amador hubo de aceptar un modesto cargo en el Ayuntamiento de Barcelona, para procurarse un medio relativo de vida, que nivelase aproximadamente el presupuesto de sus gastos (*El Diluvio*, 13 d'octubre de 1922).

Sembla que Antonio Amador la tardor de 1922 hagué de fugir de la ciutat per por de ser assassinat pels sicaris del Sindicat Lliure i *El Diluvio* davant la seva absència a Barcelona, feia un reclam als regidors del consistori barceloní per tal que fos conservat el seu lloc de treball a l'Ajuntament. La notícia d'*El Diluvio* expressava el desig que els regidors es farien càrrec del perill que corria Amador si tornava a la capital catalana amb aquestes paraules:

Los concejales, sin distinción de partidos, sabran sin duda tener en cuenta que no se trata de un abandono del cargo, sino de una ausencia forzada, impuesta por un peligro, de cuya existencia nadie puede dudar, porque hemos tenido numerosas pruebas sangrientas, de triste y reciente memoria (*El Diluvio*, 13 d'octubre de 1922).

El 15 de setembre d'aquell any el capità general de Catalunya Miguel Primo de Rivera dona un cop d'estat i tot seguit es proclama president del directori militar amb el vistiplau del rei Alfons XIII. S'inicia un període de dictadura que comportarà la pèrdua de les escasses llibertats democràtiques, la repressió contra el moviment obrerista i republicà i la persecució de tot referent catalanista. Al cap d'un any i mig, la Mancomunitat de Catalunya serà suspesa.

Segons Josep Portella i Coll, el desembre de 1923 Antonio Amador Obón decideix abandonar el sindicat anarquista de la CNT. Pocs dies després de prendre la iniciativa escriu un article en el diari local de Granollers *La Lucha Obrera* on exposa els motius de la seva renúncia sindicalista.

Allunyat de la CNT inicia una nova vida que el durà de nou a Menorca per casar-hi. Es casarà amb la menorquina Caterina Carreras i Vidal pel civil el 13 de juliol de 1925. El diari *La Voz de Menorca* es fa ressò del casament en unes notes de societat així:

En el Juzgado Municipal de esta ciudad se unieron ayer civilmente nuestros buenos amigos Catalina Carreras Vidal y Antonio Amador Obón. Actuaron de testigos don Rafel Vidal Massa y Don Juan Manent Victory, director de este diario.El amigo Amador llegó ayer de Barcelona y solamente ha podido dejar sus tareas periodísticas por breves días, por lo que hoy mismo emprenderá el regreso a la ciudad condal en compañía de su esposa. Desamos a los novios una no interrumpida era de dichas y venturas, que bien merecen ambos por sus buenas cualidades, y de la que es segura garantía el cariño que se profesan (*La Voz de Menorca*, 14 de juliol de 1925).

A inicis de 1926, Amador Obón, tot i estar allunyat de la militància sindicalista, s'involucra en una

campanya de suport envers el dibuixant anarquista Juan Bautista Acher (1897-1967), més conegut com a Shum -tot i que per alguns historiadors el seu veritable nom era Alfons Vila i Franques-, qui en aquells moments era empresonat sota la condemna de voler assassinar al general Martínez Anido el 1922. La campanya aconseguí la commutació de la pena capital per la de reclusió perpetua en presó. Serà amnistiada en arribar la República, el 1931.

La salut d'Antonio Amador s'agreuja el 1927 amb símptomes de folia. Malgrat tot, seguirà escrivint articles en premsa i organitzant campanyes com la d'aturar la Llei de Premsa que preveu tirar endavant el govern de la dictadura. El 5 de febrer de 1927, ingressa de nou com a funcionari de l'Ajuntament de Barcelona en qualitat d'ajudant d'escrivent, segons la *Gasetta Municipal* de l'1 de gener de 1929. Ignorem fins quant de temps hi va treballar, però podem suposar que no més enllà de 1930.

Els companys de professió li organitzen el 3 setembre de 1927 un sopar d'homenatge arran de l'èxit de la seva novel·la "El caso". El diari monàrquic *La Vanguardia* publicava la nota següent:

Reunida la comisión organizadora del banquete en honor de nuestro compañero en la prensa, don Antonio Amador, para celebrar el éxito de su novela «El caso», ha acordado que el acto se celebre el próximo sábado, 3, a las nueve y media de la noche, y constará de cincuenta cubiertos. Han prometido su asistencia personalidades relevantes del periodismo y de la literatura (*La Vanguardia*, 30 d'agost de 1927).

El novembre de 1930, ha de tornar a seure davant d'un jutge per un article d'opinió publicat a *El Progreso*. Serà processat conjuntament amb en Pere Foix i Cases i Bernat Pou i Riera, per delictes de premsa per publicar i repartir un pamflet contra l'autoritat governativa. És el darrer judici en vida.

Un dels últims articles en publicar en vida versarà sobre la televisió. Tal com explica al diari menorquí Josep Portella Coll:

Es tracta d'un reportatge sobre el futur de la televisió. Sí, de la televisió! Amador anuncia les grans perspectives que s'obren gràcies a la ciència i els avenços tecnològics, i veu l'enginy com una eina per a promoure una espècie de pau universal: «¿Quien pensó hace 50 años en volar, en ir por debajo del mar, en hablar de un extremo al otro del continente? La televisión es un hecho. Que ella contribuía a amarse los unos a los otros(*El Pueblo*, 18 de juliol de 1929).

Darrers anys de vida

La salut mental d'Amador empitjorà. L'historiador Portella i Coll creu que la filla que té el 1930 és amb la seva dona Catalina, però no ha pogut esbrinar-ho del cert per manca de documentació que ho demostrï. Els anys de presidi, la vida bohèmia, l'alcohol i les nits de llit en llit devien deixar un rastre latent en la salut del periodista sarriànc. Companys periodistes de l'època com Brauli Solsona i Ronda (1896-1981), qui fou governador civil d'Alacant i València durant la Segona República, expressava pocs dies després de la seva mort:

Una dolencia añeja descuidada minó su organismo mal atendido en la época de bohemia. Y las persecuciones acabaron de perturbar su sistema nervioso, hasta el punto de que hace algún tiempo hubo de ser recluido en un sanatorio de enfermedades mentales (*El Luchador*, 3 de novembre de 1933).

Arran de la malaltia serà internat a l'Hospital Mental de Torreribera de Santa Coloma de Gramenet, Barcelonès, d'on ja no sortirà viu. El 26 d'octubre de 1933 moria deixant una petjada que el pas del temps, com succeirà amb altres casos, s'acabarà malauradament esborrant. El seu comiat va ser difós per la premsa de l'època. El diari republicà editat a Madrid *El Liberal*, sota el títol "Antonio Amador, el gallardo acusador de Arlegui", ho narrava amb aquestes paraules:

Antonio Amador no era un anarquista, aunque con los más destacados de entre ellos fué deportada en diciembre de 1920 a Mahón, sino republicano. Como también era - y es - republicano Luis Companys, que formó parte de aquella expedición, con Salvador Seguí, con David Rey, con Martín Barrera -hoy diputado y consejero de la Generalidad-, y con otros líderes obreristas, ninguno de los cuales merecía el calificativo inflamante de pistolero.

Catxipanda, Diari no diari d'Història

Revista online de Tot Història Associació Cultural

Sin tener con la confederación Nacional del Trabajo más relación que la de su simpatía por el proletariado en la lucha contra una represión inquisitorial, Antonio Amador fué uno de los primeros que denunciaron gllardamente, sin miedo a represalias la acción terrorista de patronos carlistas y autoridades alfonsinas. Publicaba diariamente sus acusaciones en el Periódico radical *El Progreso* -recientemente desaparecido- y las recopiló después, con más método y más deocumentación, en el folleto que es hoy inasequible: *El terror blanco en Barcelona*.

Hay que acudir a esas páginas para reconstruir los primeros pasos del pistolero gubernamental, nacido en los años de la guerra (refereix a la Primera Guerra Mundial), a favor del espionaje y el boicot contra los fabricantes que provenian de armas a las naciones de la 'Entente'.

Todavía no habia llegado Martínez Anido a Barcelona cuando se cometían los crímenes denunciados por Antonio Amador con admirable valor cívico; pero ya estaba allí el general Arlegui, que fué quien sostuvo con su indigna autoridad a las bandas de Bravo Portillo y el barón de Koenig, y quien decidió a los 'pinchos' del 'requeté' a fundar el Sindicato Libre

No sólo fué el confinamiento en el castillo de la Mola 10 que conturbó material y mentalmente a Antonio Amador, sino otras persecuciones más solapadas y más crueles, en las que ya intervino activamente Martínez Anido, en cuya época alcanzó el Sindicato Libre el ápice de su criminalidad.

Aquel acoso ha impedido que Antonio Amador, periodista republicano, viera la República en España y la corroboración de sus magnificas campañas. Mucho antes del 14 de abril, Antonio Amador habia dejado de existir espiritualmente, recluso en una celda de invalido.

¡Qué menos le debemos sus correligionarios y compañeros que una exaltación póstuma de sus virtudes cívicas" (*El Liberal*, 28 octubre de 1933).

El diari dels *Lluhístes* L'Opinió també se'n feia ressò i publicava aquestes línies l'endemà del seu decés:

Ahir a les quatre de la tarda, tingué lloc l'acte d'enterrament civil del cadàver del periodista i antic lluitador sindicalista, Antonio Amador, que morí a la Clínica Mental de Santa Coloma (de Gramenet).

En un cotxe-furgó fou traslladat des d'aquell establiment a la plaça del Comerç, de Sant Andreu, on s'organitzà la comitiva. La presidència d'aquesta estava formada pel conseller de Treball, senyor Barrera; l'alcalde, doctor Aiguader; el periodista, senyor Carballo, i els familiars del difunt. En el seguici, força nombrós, veiérem, entre altres, el tinent d'alcalde, senyor Oller; el regidor, senyor Semblancat; el president de la Unió de Xofers, senyor García; l'ex-governador d'Alacant, senyor Brauli Solsona; els senyors Costa i Deu, Julià i Lladó Figueres, de l'Associació de Periodistes, i els periodistes senyors Marsà (podria ser el poeta andreuenc i periodista Melcior Font i Marsà?), Zuraluqui, Rodríguez Soriano, Barangó, Freixes, Amichatis i Solsona. El dol s'acomiadà a la Rambla de Fabra i Puig. El cadàver rebé sepultura al Cementiri Nou (*L'Opinió*, 27 d'octubre de 1933).

El diumenge 4 de febrer 1934, quatre mesos i escaig de la seva mort, l'Associació de Periodistes posava una làpida marbre a la seva tomba del Cementiri del Poblenou, propietat de l'esmentada entitat periodística. El diari *El Diluvio* ho expressava amb aquestes paraules:

"en la làpida consta el nombre del que fué periodista Antonio Amador, cuyos restos ya estan sepultados en este nicho. El acto fué sencillo y de la sobriedad propia del caso. No se pronunciaron discursos." (*El Diluvio*, 6 de febrer de 1934)

Antonio Amador Obón, deixava una extensa obra periodística que seria bo recuperar una selecció i publicar-la en format llibre, per tal de poder copsar de primera mà la seva magnitud com a home de lletres. En vida va escriure dues novel·les: "Los poscritos"(1922) i "El Caso" (1927). Ambdós manuscrits difícils de trobar i en cas de trobar-los en pàgines de col·leccionisme a preus astronòmics. Del rastre de la filla i de la dona no en queda cap constància documental més enllà de la seva mort pel que ens ha explicat en els seus articles l'historiador Josep Portella Colla.

El ja esmentat *El Liberal* per la ploma del cronista Roberto Castrovido en descriure'l en un article necrològic ho feia d'aquesta manera:

"Antonio Amador, era chiquilló, de aspecto aniñado, corriente y cordial. Su mirada era energica, y cuando

hablaba de cosas serias o escribía, se echaba pronto de ver que era un hombre muy hombre, todo un hombre.” (*El Liberal*, 4 de novembre del 1933)

Aquest petit homenatge a qui l'ètica periodística el portà més d'un cop a la presó i qui en els darrers anys visqué en un món allunyat de la realitat. Tot gràcies a la instantània del fotògraf de Josep Maria Sagarra i Plana.

Referències

Arxiu Nacional de Catalunya. Fons Josep Maria Sagarra i Plana.

Diari de Menorca, articles de Josep Portella i Coll publicats els dies 12, 19 i 26 de juny de 2015.

El Diluvio, Barcelona.

El Liberal, Madrid.

Gasetta Municipal de Barcelona, Barcelona.

L'Opinió, Barcelona.

La Humanitat, Barcelona.

La Vanguardia, Barcelona.

La Voz del Pueblo, València.

Viquipèdia i *Enciclopèdia Catalana* (vàries consultes maig de 2020)